

Kvädens särskilda egenskaper och funktioner – en mellanfolklig tillgång

Martin Strid

Ballads2015

Tórshavn 20-24 juli 2015

Varför?

- Översatte färöiska kväden till esperanto
- Idé: Skriva nya hjältekväden om esperantos historia

- Vad utmärker ett färöiskt kväde?
- *Matematisk analys av takt och ton*

- Hur skriver man ett kväde?
- Utfallet: Valdemara balado

Undersökning

Undersökte 48 kväden på färöiska inspelade på internet
+ 21 danska + 22 svenska ur Norda Kantaro:

- Tonstavade melodierna
- Räknade taktdelarna
- Räknade tonomfånget och entonigheten
- Räknade tongångarnas längd och inbördes likhet
- Räknade hur stor del av sångens ord som upprepas i varje vers

Udda antal takter

Tonstavade 48 färöiska kväden + 43 danska och svenska:

- 13 färöiska kväden (27%) hade 29 taktdelar i varje vers
- 6 färöiska kväden (13%) hade 31 taktdelar i varje vers
- 20 färöiska kväden (42%) hade primtal antal taktdelar i varje vers
- 32 färöiska kväden (67%) hade udda antal taktdelar i varje vers

- Motsvarande tal för de danska kväderna var 0%, 10%, 10% och 29%.
De danska kväderna, utom ett i jämn takt, var inspelade på Färöarna.
- Motsvarande tal för de svenska kväderna var 0%, 5%, 9% och 27%.

Nytt hjältekväde

- Kan kväden vara en fästning för tungomålet?

Färöiskan är ett litet språk. Esperanto är ett glest språk.

Kan båda ha nytta av en kvaddanskultur?

- Började skriva fyra eller fem kväden om hjältar i esperantos historia
- Valdemarskvädet har nu 250 verser och kommer gissningsvis att ha omkring 300 verser när det är "färdigt"
- Bresta balado och Valdemara balado kvaddansas på Universala Kongreso de Esperanto i Lille i Frankrike sista veckan i juli 2015

Råd om takt och ton

- Tempot måste vara gott för kvaddans, omkring $\langle 1,4-1,8 \rangle$ taktdelar (slag) i sekunden.
- Den del av versen som ej är omkväde bör följa mönstret med (4; 3; 4; 3;) taktdelar per rad, där orden i var sjunde taktdel rimmar.
- Antalet taktdelar i varje vers bör vara i första hand 29, i andra hand 31, i tredje hand ett annat primtal.
- Sista stavelsen i omkvädet bör taga en eller två hela taktdelar, så att skarven till nästa vers blir rytmiskt enkel att sjunga.
- Melodien bör ej spänna över mer än en oktav.
- Melodien bör innehålla två eller tre varv av liknande tongång.

Råd om ord

- Omkvädet bör utgöra större delen av varje vers.
- Helst bör några ord i omkvädet gentagas.
- Kvädet bör förtälja om en person i ett visst händelseförlopp (skeende). Personen bör vara antingen karakteristisk eller betydelsefull för esperantos historia.
- Berättelsen bör dramatiseras med hjälp av ordväxlingar (dialoger).
- Så få personer som möjligt bör nämnas vid namn.